

AJUDANT A VIURE «Entre tots»

En la Solemnitat de Tots els Sants, aquella innumerable multitud de filles i fills de Déu que han aconseguit viure donant la talla que el Senyor esperava d'ells, vull fer-me ressò de la Carta Pastoral que us he dirigit amb data de 2 d'octubre, dia de la Mare de Déu de l'Acadèmia. Vol ser una reflexió i una crida a apropar-nos més a aquella aspiració del Concili Vaticà II que molts qualifiquen d'«assignatura pendent»: construir entre tots i per al bé de tots una Església més «sinodal», una comunitat esperançada i «signe» de la comunió de Déu amb nosaltres i entre tots nosaltres —cridats tots a ser sants i llevat d'una nova humanitat. Una comunitat que tracti de viure el present oberta a les manifestacions de Déu en la història de cada dia, amb una mirada sempre fonamentada en la lectura creient de totes les experiències que vivim en aquesta «nova època» oberta a la nostra creativitat.

Per a nosaltres el fonament definitiu de l'esperança és un fet: Jesús ha ressuscitat. Allò que ha fet el Crist també ens passarà a nosaltres. Estem cridats a confiar en l'amor de Déu i a donar-nos completament en Ell, «esperant contra tota esperança». L'Església ha tingut èpoques de desencantament però mai ha faltat gent positiva,

decidida a transformar-nos allò negatiu en positiu. El Senyor continua convidant-nos a una esperança activa que desperti actituds confiades, alliberades de prejudicis i carregades de fe en l'amor que Déu ens té i que hem experimentat en Jesús.

En la nostra Diòcesi tenim iniciatives de reflexió, formació i renovació i institucions i persones molt valuoses entre el clergat diocesà, entre els membres de vida consagrada, i també en el món dels laics que viuen la seva fe amb entusiasme i assumeixen responsabilitats i feines amb generositat. Hi ha inquietud pastoral i no falten grups de revisió de vida, de presència i d'acció pública dels catòlics en els diferents ambients. Gràcies a Déu abunda el voluntariat i, en molts casos, les persones que més treballen contra la malaltia, la marginació, la misèria, la ignorància i altres formes d'esclavitud, són gent d'Església que viu en relació profunda amb l'esperit de Jesús.

El que jo demano a l'Església de Lleida és assumir «el món de l'altre, o dels altres» com va fer-ho Jesús, amb la pobresa dels servents (*Filip 2,6-8*), intentant entrar tots (jo també) a formar part amb actituds sinceres del món dels servents, dels pobres, dels fràgils, dels humils. És quelcom que s'ha de convertir en criteri i punt de revisió contínua.

I també penso que ens cal a tots tornar a descobrir el valor de la comunió eclesial com un signe i un instrument de l'acció transformadora de Déu en el món, encarnant i fent més visible una Església compassiva i misericordiosa capaç de compartir realment *els goigs i les esperances, els plors i les angoixes de les dones i homes de les terres de ponent*.

Com a pastor responsable de guiar aquesta estimada comunitat diocesana de Lleida, renovo la meua crida a tots aquells als que els agradaria que visquéssim tots cada dia més i millor el goig de la fe i de l'amor compartit. Fem-ho entre tots.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe.

† **Joan Piris**
Bisbe de Lleida

Dues intervencions en el Sínode per Àfrica

Obispo Matthew Kwasi Gyamfi, de Sunyani (Ghana). «En algunas partes de África, debido a la cultura y a la tradición popular anteriores a la llegada de la Iglesia, muchos africanos practican, sin culpa, la poligamia. Por este motivo, a muchas mujeres que frecuentan la Iglesia cristiana se les niegan los sacramentos del Bautismo, de la Confesión y del Matrimonio. (...) En algunas partes de África muchas mujeres frecuentan la Iglesia regularmente y participan activamente en todas las iniciativas eclesiales, pero no pueden recibir los Sacramentos del Bautismo, de la Confesión y del Matrimonio, por no hablar de la negación de muchos funerales cristianos porque los difuntos no han sido bautizados. Es necesario que la Iglesia afronte esta situación dolorosa y mortificadora de África, concediendo unos privilegios especiales a las mujeres que han sido las primeras mujeres con prole y que, sin su culpa, han sido víctimas de matrimonios polígamos, para que puedan recibir el Bautismo y los demás Sacramentos. Recibir los sacramentos supone para estas mujeres, que han sufrido tanto, compartir la paz y la reconciliación ofrecidas por la compasión y la paz de Nuestro Señor Jesucristo, que no ha venido a llamar a los justos sino a los pecadores.»

Arzobispo Telesphore George Mpundu, de Lusaka (Zambia). «En Zambia, las mujeres son con mucha frecuencia víctimas de abusos, de violencia doméstica que les conducen a veces a la muerte, de discriminaciones culturales o de prácticas consuetudinarias y de leyes que tienden a no favorecerlas. Nosotros, los obispos, debemos hablar más claramente y con insistencia en defensa de la dignidad de las mujeres a la luz de las Escrituras y de la doctrina social de la Iglesia. (...) Para promover el respeto de las mujeres y su integración en las estructuras eclesiales de responsabilidad, de tomas de decisión y de planificación, invitamos al Sínodo a recomendar a todas las diócesis que establezcan o consoliden un apostolado de la familia y unas oficinas para los asuntos femeninos, haciéndolos plenamente operativos y eficaces.»

FRANCESC PALAU I QUER

Modelat per la vida

L'existència és un dels millors obsequis que hem rebut. Com que és una espurna de la mateixa vida de Déu, la seva capacitat és immensa. Comporta un objectiu i un imperatiu: **l'existència ha d'esdevenir vida i ens hem d'implicar a fons** per tal que això arribi a succeir. Tasca a la qual tots estem cridats.

Molts han estat els referents que han lluitat per transformar en vida tant la pròpia existència, com tot el que de vida era capaç. Entre ells m'aturo en la figura capdavantera d'en Francesc Palau.

Ja des de petit se sentia privilegiat perquè havia descobert en ell el secret de la vida: l'amor. Un secret que tant ell com nosaltres no podem originar. Només hem d'acollir. Al que sí es dedicà, amb totes les seves capacitats i amb el millor d'ell mateix, fou a desplegar aquest impagable do de l'existència. Volia que es qualificués. I ho féu com un expert. Prou sabia que això era el millor que podia fer. Per aquest motiu anà conreant les nombroses possibilitats que descobria en ell mateix i a fer-ho des del millor que era capaç. Ho realitzà al llarg del seu recorregut humà que començà molt d'hora.

Buscava i buscava. Buscava vida: més i millor. Tot li semblava poc si aconseguia ampliar-la una mica, tastar-la en major dosis, fruit d'ella millor. Estava disposat, fins i tot, a donar-la per tal de

trobar-la plena i perenne, quan més aviat, millor.

I quan s'ofereix tot, l'autèntica vida va emergint. Va emergint fins a saber-se modelat per ella. Fins a viure-la amb molta consciència i a descobrir-la per tot arreu. Sí, en Palau la descobria en la natura, a l'estil del germà d'Assís, en la immensitat de la mar que impedia la seva llibertat, amb melodia pròpia, en el tarannà cristià, com ho faria el mateix Déu. Vida plena que no exclouïa les dificultats. Però sí que les hi donava sentit ple. Gaudir de la vida, per a en Palau fou el millor dels plaers.

Se sentia feliç. I és que tenia un gust evangèlicament excel·lent.

Tanmateix, tenint en compte que la vida és un regal meravellós, aquest home, des de la seva plenitud, és tot un revulsiu i un al·licient per a nosaltres. Perquè no és gens d'estrany constatar mínims de vida, tant en el nostre propi ésser, com en els altres. En Palau ens estimula a incrementar-la amb responsabilitat i amb dignitat. A invertir en el projecte tot el bo i millor de nosaltres mateixos. Segur, que en el recorregut anirà brollant, sense aturar-se, l'autèntica vida, la qual configurarà, al nostre voltant, un immillorable caliu de felicitat: el desig més profund de tots els humans.

Ester Díaz S.,
Carmelita missionera

► Novetat: A partir del 4 d'octubre, cada diumenge, de 2/4 de 6 a les 6 de la tarda, el bisbat de Lleida té 1/2 hora de programa en Ràdio Estel i Ràdio Principat (FM 91.5). Podeu sintonitzar i escoltar-nos.

TOTS SANTS

▶ Lectura de l'Apocalipsi de sant Joan (Ap 7,2-4.9-14)

Jo, Joan, vaig veure un àngel que pujava de sol ixent i tenia la marca del Déu viu, i cridà amb totes les forces als quatre àngels que havien rebut el poder de fer mal a la terra i al mar: «No feu cap mal a la terra, ni al mar, ni als arbres, fins que haurem marcat al front els servents del nostre Déu». Llavors vaig sentir el nombre dels qui havien estat marcats: eren cent quaranta-quatre mil de totes les tribus d'Israel.

Després vaig veure una multitud tan gran que ningú no l'hauria poguda comptar. Eren gent de tota nacionalitat, de totes les races, i de tots els pobles i llengües: S'estaven drets davant el tron i davant l'Anyell, vestits de blanc i amb palmes a les mans, i cridaven amb totes les forces: «Hosanna al nostre Déu, que seu al tron, i a l'Anyell». I tots els àngels s'estaven drets al voltant del tron, dels ancians i dels quatre vivents, i es prosternaren davant el tron amb el front fins a terra, adorant Déu, i deien: «Amén. Lloança, glòria, saviesa, acció de gràcies, honor, poder i força al nostre Déu pels segles dels segles. Amén». Llavors un dels ancians em va preguntar: «Aquests que van vestits de blanc, ¿qui són i d'on vénen?». Jo li vaig respondre: «Senyor meu, vós ho sabeu». Ell em digué: «Aquests són els qui vénen de la gran tribulació. Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell, i els han quedat blancs».

▶ Salm responsorial (23)

R. *Aquests són els qui vénen per veure-us de cara, Senyor.*

És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou, / el món i tots els qui l'habiten. / Li ha posat els fonaments dins els mars, / i les bases, a les fonts dels rius. R.

Qui pot pujar a la muntanya del Senyor? / Qui pot estar-se al recinte sagrat? / El qui té el cor sincer / i les mans netes de culpa, / que no confia en els déus falsos. R.

Rebrà benediccions del Senyor, / rebrà els favors del Déu que salva. / Aquests són els qui vénen a buscar-vos, / Senyor, per veure-us de cara, / Déu de Jacob. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Joan

(Jn 3,1-3)

Estimats, mireu quina prova d'amor ens ha donat el Pare: Déu ens reconeix com a fills seus, i ho som. Per això el món no ens reconeix, com no l'ha reconegut a ell. Sí, estimats: ara ja som fills de Déu, però encara no s'ha manifestat com serem; sabem que quan es manifestarà, serem semblants a ell, perquè el veurem tal com és. I tothom qui té aquesta esperança en ell, es Purifica, tal com Jesucrist és pur.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Mateu (Mt 5,1-12a)

En aquell temps, en veure Jesús les multituds, pujà a la muntanya, s'assegué i els deixebles se li acostaren. Llavors es posà a parlar i els instruïa dient:

«Feliços els pobres en l'esperit: el Regne del cel és per a ells. Feliços els qui estan de dol: vindrà el dia que seran consolats. Feliços els humils: són ells els qui posseiran el país. Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: vindrà el dia que seran saciats. Feliços els compassius: Déu els compadirà. Feliços els nets de cor: són ells els qui veuran Déu. Feliços els perseguits pel fet de ser justos: el Regne del cel és per a ells. Feliços vosaltres quan, per causa meua, us ofendran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies: alegreu-vos-en i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel».

▶ Lectura del libro del Apocalipsi (Ap 7,2-4.9-14)

Yo, Juan, vi a otro ángel que subía del oriente llevando el sello del Dios vivo. Gritó con voz potente a los cuatro ángeles encargados de dañar a la tierra y al mar, diciéndoles: «No dañéis a la tierra ni al mar ni a los árboles hasta que marquemos en la frente a los siervos de nuestro Dios.» Oí también el número de los marcados, ciento cuarenta y cuatro mil, de todas las tribus de Israel. Después de esto apareció en la visión una muchedumbre inmensa, que nadie podía contar, de toda nación, raza, pueblo y lengua, de pie delante del trono y del Cordero, vestidos con vestiduras blancas y con palmas en sus manos. Y gritaban con voz potente: «¡La victoria es de nuestro Dios, que está sentado en el trono, y del Cordero!» Y todos los ángeles que estaban alrededor del trono y de los ancianos y de los cuatro vivientes cayeron rostro a tierra ante el trono, y rindieron homenaje a Dios, diciendo: «Amén. La alabanza y la gloria y la sabiduría y la acción de gracias y el honor y el poder y la fuerza son de nuestro Dios, por los siglos de los siglos. Amén.» Y uno de los ancianos me dijo: «Estos que están vestidos con vestiduras blancas, ¿quiénes son y de dónde han venido?» Yo le respondí: «Señor mío, tú lo sabrás.» Él me respondió: «Estos son los que vienen de la gran tribulación: han lavado y blanqueado sus vestiduras en la sangre del Cordero.»

▶ Salmo responsorial (23)

R. *Este es el grupo que viene a tu presencia, Señor.*

Del Señor es la tierra y cuanto la llena, / el orbe y todos sus habitantes: / Él la fundó sobre los mares, / Él la afianzó sobre los ríos. R.

¿Quién puede subir al monte de! Señor? / ¿Quién puede estar en el recinto sacro? / El hombre de manos inocentes / y puro corazón, / que no confía en los ídolos. R.

Ese recibirá la bendición del Señor, / le hará justicia el Dios de salvación. / Este es el grupo que busca al Señor, / que viene a tu presencia, Dios de Jacob. R.

La comunió dels sants entorn de la Santíssima Trinitat. Pintura anònima del segle XIV, Museu Cívic de Bolònia

▶ Lectura de la primera carta del apòstol san Juan

(Jn 3,1-3)

Queridos hermanos: Mirad qué amor nos ha tenido el Padre para llamarnos hijos de Dios, pues ¡lo somos! El mundo no nos conoce porque no le conoció a él. Queridos, ahora somos hijos de Dios y aún no se ha manifestado lo que seremos. Sabemos que, cuando se manifieste, seremos semejantes a él, porque lo veremos tal cual es. Todo el que tiene esperanza en él se purifica a sí mismo, como él es puro.

▶ Lectura del santo evangelio según san Mateo (Mt 5,1-12a)

En aquel tiempo, al ver Jesús el gentío, subió a la montaña, se sentó, y se acercaron sus discípulos; y él se puso a hablar, enseñándoles: «Dichosos los pobres en el espíritu, porque de ellos es el Reino de los cielos. Dichosos los que lloran, porque ellos serán consolados. Dichosos los sufridos, porque ellos heredarán la tierra. Dichosos los que tienen hambre y sed de la justicia, porque ellos quedarán saciados. Dichosos los misericordiosos, porque ellos alcanzarán misericordia. Dichosos los limpios de corazón, porque ellos verán a Dios. Dichosos los que trabajan por la paz, porque ellos se llamarán los Hijos de Dios. Dichosos los perseguidos por causa de la justicia, porque de ellos es el Reino de los cielos. Dichosos vosotros cuando os insulten y os persigan y os calumnien de cualquier modo por mi causa. Estad alegres y contentos, porque vuestra recompensa será grande en el cielo.»

COMENTARI

Viure amb seny

i que serem semblants a Ell. Tanmateix, això no es produeix per iniciativa nostra, sinó com a resultat d'obrir uns *nous ulls* a la vida. Els podem obrir gràcies a la llum interior que ens ha regalat l'amor incondicional de Déu a tota la humanitat. El sorprenent, doncs, no rau en el fet d'aprendre a estimar, sinó justament en la incondicionalitat de la tendresa de Déu que ho fa possible.

El segon element té un caire pedagògic perquè ens ofereix la manera concreta d'aprendre a estimar de veritat i sense límits. Aquest element pedagògic és l'acompanya-

ment del Crist en el nostre aprenentatge de l'amor, perquè si el deixem fer ens mena pel camí de les *benaurances*, vers el *Regnat de Déu*, és a dir, vers la manera de viure que Déu vol.

Aquest és l'autèntic *seny dels sants*. No solament tenir sentit comú —que ja és molt!— sinó deixar-nos portar per la saviesa de la creu del Crist (*seny = signum crucis*). Llavors, aquesta manera d'estimar fins a la creu ens obre a l'horitzó de la resurrecció ja ara i aquí.

Ramon Prat i Pons

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns:** Tots els fidels difunts (litúrgia hores: 3a setm.): Leccionari de difunts. Per exemple: Lm 3,17-26 / Sl 41 / Rm 8,14-23 / Lc 12,35-40 ■ **dimarts:** Rm 12, 5-16a / Sl 130 / Lc 14,15-24 ■ **dimecres:** Rm 13,8-10 / Sl 111 / Lc 14,25-33 ■ **dijous:** Rm 14,7-12 / Sl 26 / Lc 15,1-10 ■ **divendres:** Rm 15,14-21 / Sl 97 / Lc 16,1-8 ■ **dissabte:** Rm 16,3-9.16.22-27 / Sl 144 / Lc 16, 9-15 ■ **diumenge** vinent, XXXII durant l'any (lit. hores: 4a setm.): 1Re 17,10-16 / Sl 145 / He 9, 24-28 / Mc 12,38-44.

La clau del sentit de la vida consisteix a aprendre a estimar. Però de vegades pensem que ja en sabem, d'estimar, que n'hi ha prou amb estimar els qui ens cauen bé i que ens ho podem fer sols. La pràctica ens demostra que no en sabem d'estimar, que un amor que posa límits no funciona i que no ens ho podem fer sols.

La diada de Tots Sants ens ofereix dos elements per aprendre a estimar de veritat. El primer ens el dona la Paraula de Déu quan ens fa descobrir que la joia de viure consisteix a saber *que som fills de Déu...*

FE CRISTIANA I SOCIETAT ACTUAL

Què és la fe cristiana?

Des d'avui i durant uns mesos, aquest espai de formació i de vida cristiana anirà a càrrec del teòleg Josep M. Rovira Belloso, gràcies a la seva generositat i a la d'Edicions 62 amb aquesta publicació.

Avui s'escriu molt sobre què és l'islam, què és el judaisme o què és el budisme. Bé: m'ha semblat que podia ser escaient un escrit sobre què és la fe cristiana, en el seu conjunt i significació. Intentaré fer-ho tenint en compte el rerefons de la cultura actual. Una cultura que va a peu pel carrer i que surt als programes de ràdio i televisió.

El llibre comença amb una explicació del fet originari: el desplegament de la fe cristiana en el món antic. Des dels inicis del cristianisme, Pau és conscient que la fe ve «de sentir la predicació, i la predicació és l'anunci de la Paraula de Crist» (Rm 10,17). Per això explico que la fe a Europa és fruit de l'onada creixent de la paraula apostòlica predicada.

Com a contrapunt ofereixo el fet que la cultura actual —derivada dels grans mestres de la sospita, Marx, Nietz-

sche i Freud, però passada, sens dubte, pel maig francès del 1968— canvia completament els termes de la recepció de la paraula sobre Crist. Als inicis del cristianisme gairebé tothom creia en Déu o en els déus. Ara, creença i no-creença es reparteixen el nostre panorama cultural.

Durant la Reforma, època de gran trasbals cultural, la gent interpretava la Bíblia com li deia la seva consciència (lliure examen), però gairebé tothom creia en Déu i en el Credo cristià. Actualment, no només s'ha democratitzat el lliure examen en tot el món occidental, sinó que la indiferència, l'agnosticisme, l'ateisme i les diverses religions comparteixen amb el cristianisme el panorama religiós.

Per això cal renovar el debat sobre fe i raó i ho proposo en dos dels capítols del llibre. Una paraula sobre el títol: *La fe cristiana en la societat actual* enllaça la primera intenció —presentar la fe cristiana— amb el desig de situar-la en el context social i cultural d'avui.

Josep M. Rovira Belloso

(*La fe cristiana en la societat actual*, Edicions 62)

Siete reglas para servir a los enfermos

Son siete reglas sacadas de la espiritualidad de las Hermanas Hospitalarias de la Santa Cruz, que nacieron en Barcelona en 1792 como «Pia Asociación», como Congregación en 1929, pero que venían desde 1401 cuando empezaron a servir el Hospital de la Santa Cruz de Barcelona a enfermos pobres. Las reglas dicen:

1. «Servirán a los enfermos con la mayor solicitud, delicadeza, amor, ternura y alegría, pensando que sirven al mismo Nuestro Señor Jesucristo.»
2. «Su entrega al enfermo, a quien sufre, a los necesitados, a los niños, a los leprosos, a los dementes... será total y generosa.»
3. «Las que velen por las noches a los enfermos... en primer lugar, se informarán del estado de cada uno de ellos, a fin de evitar cualquier equivocación en el servicio.»
4. «A quienes están muy mal, a los agonizantes no les removerán la cama. Estarán junto a ellos, acompañándoles, contemplándoles, rezando por ellos.»
5. «Limpiarán los recintos donde están los enfermos dos veces al día. Regarán el suelo. Y harán perfumes con hierbas olorosas.»
6. «No harán diferencias entre enfermos. Si encuentran a alguien impertinente... se le mostrará más amor, si cabe.»
7. «No cumplirán con su vocación si, fatigándose para el bien corporal de los enfermos, se desentendieran de la salud de su alma, de su dimensión espiritual: los Santos Sacramentos, ofrecerles una instrucción básica del catecismo e inspirándoles una total confianza en la infinita misericordia de Dios y un gran deseo del cielo.»

J. M. Alimbau

SANTORAL

1. **✠ Diumenge.** Tots sants.
2. **Dilluns.** Commemoració de tots els fidels difunts.
3. **Dimarts.** Sant Martí de Porres (1579-1639), rel. dominicà, de Lima; sant Ermenegol (†1035), bisbe d'Urgell; sant Pere Almató, prev. dominicà i mr. a Indo-xina (1861), nat a Sant Feliu Sasserra (Lluçanès); els innumbrables màrtirs de Saragossa; santa Sílvia, mare de Gregori el Gran; sant Malaquies (1094-1148), bisbe d'Armagh.
4. **Dimecres.** Sant Carles Borromeu (1538-1584), bisbe de Milà, cardenal. Sants Vidal i Agrícola, mrs.; sant Fèlix de Valois, prevere, cofund. Trinitaris (OSST, 1198); santa Modesta, vg.
5. **Dijous.** Sant Zacaries i santa Elisabet (o Isabel), pares de Joan Baptista; sant Mag-

ne, bisbe; santa Bertil-la, abadessa; santa Àngela de la Creu, vg., fund. Germanes de la Creu a Sevilla; beata Maria Ràfols i Bruna, rel., fund. germanes de la Caritat de Sta. Anna (HCSA, 1825), nascuda al Molí d'en Rovira (Vilafranca del Penedès).

6. **Divendres.** Sant Sever, bisbe de Barcelona i mr. (633); sant Lleopard, anacoreta; beata Beatriu, vg.; beata Josepa Naval i Girbés, vg. seglar, d'Algemesí (València).

7. **Dissabte.** Beat Francesc de Jesús-Maria-Josep Palau i Quer (Aitona, Segrià 1811 - Tarragona 1872), prev. carmelità, fund. Gns. i Gnes. Carmelites (1860 - 1861); sant Ernest, mr.; sant Florenci, bisbe d'Estrasburg (s. vii); santa Carina, vg. i mr.; sant Severí, mr.; sant Jacint Maria Castañeda, prev. dominicà i mr. a Indo-xina, nat a Xàtiva.

INTENCIONS DEL SANT PARE (novembre)

General: Perquè els homes i les dones del món, especialment els responsables de la política i l'economia, no desisteixin en el seu interès per salvaguardar la Creació.

Missionera: Perquè els creients de les diverses religions, amb el testimoni de les seves vides i el diàleg frater, ofereixin una demostració clara que el Nom de Déu és portador de pau.

ENTREVISTA

JOAN CASALS

El rei dels instruments

Des de fa més de deu segles, a Occident gaudim de l'orgue —el rei dels instruments, segons W. A. Mozart—, un instrument meravellós i grandiosos que enriqueix l'espai sagrat de la nau del temple amb tots els seus recursos sonors, bàsicament la intensitat i el timbre. Joan Casals, que l'any vinent complirà 50 anys com a organista de la Catedral de Terrassa, afirma que l'orgue «té la capacitat de xiuxiuejar-nos sons gairebé a cau d'orella i, alhora, pot posar-nos la pell de gallina quan utilitza els seus plens»; per tant, considera que «és pràcticament insubstituïble». Casals és membre fundador i professor dels Cursos per a organistes d'Església que anualment organitza la Comissió Interdiocesana de Litúrgia de la Conferència Episcopal Tarraconense juntament amb el Monestir de Montserrat.

Fa prop de 50 anys que toca l'orgue. Què té l'orgue, el rei dels instruments?

Són molts anys d'haver pogut contribuir a la lloança divina per mitjà de l'orgue, aquest instrument anomenat *el rei* que tan aviat pot sonar grandiloqüent i majestuós com suau i tendre... El fet és que no deixa ningú indiferent.

Si la música d'orgue acosta a Déu, tocar-lo... encara més!

L'art és la faceta humana que més ens acosta a les esferes del transcendent, i la música, per ser la més abstracta de totes les arts, encara ens hi endinsa un xic més. És per això que diem que ens acosta a Déu, a l'Ésser suprem, a l'Inefable! L'orgue, com a instrument, és un mitjà per crear art —i fer-lo sonar—, i és en aquest sentit que ens en servim. Tocar-lo ja és una joia inexplicable, però fer-ho intentant ser conscient de la gràcia que això significa és una petita meravella celestial, de la qual ja gaudim a la terra.

Per què és tan important per a la litúrgia l'acompanyament de la música?

Si la Litúrgia —junt a la praxi de l'Evangeli i al sagrament de l'Amor— és el cim de la vida del cristià, però la paraula ens queda curta per a la lloança divina, la música —ja des de l'Antic Testament— ha estat la manera més espontània d'expressar, per mitjà del cant i després dels instruments, la gratitud al Pare amorós, compassiu i benigne.

Òscar Bardají i Martín

PSICOLOGIA DE LA FAMILIA

La importante figura del padre varón

Estaremos de acuerdo en que la figura de la madre ha ido ganando en importancia a partir de la segunda mitad de la pasada centuria, en detrimento de la figura paterna.

Considero que a ello han contribuido los descubrimientos de la moderna psicología, que nos han puesto de manifiesto la necesidad vital de un buen vínculo madre-hijo, especialmente en los primeros años de vida.

Por estas u otras razones —y por el omnipresente patriarcado de antaño— se ha producido un relevo en la jerarquía familiar. Muchos padres se han encontrado desplazados, renunciando a funcionar como tales y descargando sus funciones parentales en las madres. Los llamo los padres *tránsfugas*.

Padre y madre pueden ser fuente de autoridad y de cariño, aunque hay diferencias. Básicamente, el padre fija los límites y la madre proporciona bienestar. El bebé sabe que depende de ella. «La función del padre consiste en hacer ver al niño que su madre no es todopoderosa. La presencia de éste es fundamental para producir en el hijo la frustración que necesita para crecer» (Aldo Naouri).

O sea: el padre no está junto al hijo para complacerle en todas sus demandas. Las dos tareas fundamentales del padre, que, obviamente, sólo puede realizar si está presente, y no como convidado de piedra, son: abrir al niño al mundo que lo rodea y abrirse él al niño como modelo de identificación (especialmente si el hijo es varón). Delicado proceso que culmina al finalizar la adolescencia del retoño.

Dr. Paulino Castells

(*Psicología de la familia*, Ed. Ceac, Barcelona 2008)

NOTÍCIES DE LA DIÒCESI

Nomenaments

El bisbe de Lleida, Joan Piris Frígola, amb data 18 d'octubre de 2009, ha nomenat canonges de la S. E. Catedral:

Mn. Jacint Cotonat Cerqueda
Mn. Joaquím Lax Fauquet

Estimar per dialogar. També entre religions

La lliçó inaugural de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL) ha marcat, en aquest 15 d'octubre l'inici del nou curs 2009-2010. El Dr. Antoni Matabosch, president de la Fundació Joan Maragall, ha parlat del «diàleg cultural i interreligiós com a pràctica de l'amor».

Heus aquí les línies del seu parlament: El pluralisme cultural és un fenomen creixent en la nostra societat. Com també el pluralisme religiós. Davant d'aquest, o bé hi ha una actitud d'ignorància, de tancament, d'indiferència, o bé es veu el diàleg com la via que ens duu a la comprensió, a la comunicació i a la coneixença de les religions. El diàleg ha d'ésser sempre respectuós i a partir de la pròpia identitat, a fi de reconèixer i rebre l'altre, la qual cosa no vol dir estar d'acord. No es tracta, de fet, de tolerància, car aquesta no espera res i tot li és igual. El diàleg no es pot limitar a l'aspecte intel·lectual, té com a vessant important l'estimació, l'amor. Qui no coneix tampoc estima.

En el diàleg intercultural hem de tenir en compte que el cristianisme viu en una cultura; parlem, doncs, de la inculturació de la fe o del diàleg fe i cultura. Sabem que els cristians no podem crear una cultura en la cultura, sinó que hem après a viure la fe en la nostra cultura. La inculturació de la fe és evangelitzar persones, però en la cultura en la que viuen. Hem de pensar aleshores en com viuen, on viuen, és a dir, en la cultura real. La inculturació de la fe és una encarnació en la cultura, però també l'assumpció de la cultura per l'Església. Com Crist que s'encarnà en la història, així l'evangeli s'hi ha d'encarnar igualment. Com Crist va morir i ressuscitar, l'evangeli ha de penetrar en la societat a fi que, en ella, puguin sorgir elements de vida, valors. Hi ha doncs una doble direcció de la fe a la cultura i de la cultura a la fe.

Si ens preguntem quines són les aportacions de la fe cristiana a la cultura, podem dir: La fe produeix, origina, productes culturals. La Seu Vella n'és un exemple. Els museus ens mostren l'art religiós de diferents èpoques. La fe ensenya els creients a raonar, a adquirir formes i actituds de vida.

La fe aporta valors molt profunds: el sentit d'universalitat, el sentit i la dignitat de la persona.

La fe aporta elements com el jo no és tot, la interioritat, la gratuïtat i el silenci, que són preàmbuls d'humanització i creença.

La fe és una instància crítica de valors, hàbits i criteris socials. No tot és bo, vàlid i útil per a la societat... Ajuda, doncs a discernir.

La fe aporta la fe que dóna a moltes persones un sentit a la vida, i, per tant, és una aportació a la cultura.

La cultura aporta igualment a la fe:

La fe sols es pot viure en la cultura; neix i es desenvolupa en ella, en un temps i en un espai. Cap cultura no esgota les potencialitats del cristianisme. Hem de pensar, per exemple, que l'occidental no és única. La fe és original, no és un producte cultural, però sempre es viu en una cultura... És com el peix que no pot viure sense l'aigua. Resulta rellevant quan es viu en les coordenades de la cultura en coherència amb la fe. La inculturació és necessària perquè la cultura evoluciona, per això ens hem de preguntar: què ens diuen els canvis culturals?

Parlar del diàleg interreligiós no és parlar d'ecumenisme. Aquest cerca la unitat en l'interior del cristianisme, car hi va haver ruptures. Aquell no cerca una unitat, car no hi ha hagut trencaments entre religions diverses; però tampoc hi ha punts comuns. No es cerca, doncs, una religió comú, sinó una harmonia.

En el diàleg interreligiós hem fet més aviat relacions. El diàleg implica condicions: que sigui un donar i rebre, estimar l'altre. Hi ha tres maneres de pensar els altres: L'exclusivisme: l'altre no té valors, no té la veritat. El pluralisme pur i dur: cadascú pensa el que vol, tot és igual, tots tenen raó. L'actitud de diàleg: en el cristianisme: Déu estima tothom i vol la salvació per a tots. Crist és Fill de Déu, el camí únic. El Concili Vaticà II ja deia que totes les religions tenen elements de salvació. El diàleg té com a fonament l'estimació. (Notes de J. A. Baró)

Dr. Antoni Matabosch

Sessió del Consell Presbiteral

El dia 8 d'octubre, es reuneix per primer cop en aquest curs pastoral, el Consell Presbiteral, presidit per Mons. Joan Piris, bisbe de Lleida.

Mons. Piris emfatitza alguns punts de la seva **carta pastoral «Entre tots i per al bé de tothom»**. La intenció explícita de la pastoral és animar a tots a l'obra d'expansió de l'evangeli en la nostra societat lleidatana. Seran importants, entre altres, les següents actituds: una espiritualitat d'inclusió i d'encarnació, la planificació, vetllar i millorar la comunió, ser una Església samaritana que ajuda a viure els homes, la importància de l'arxiprestat, etc.

Des de la Vicaria General i la Vicaria de Pastoral, s'ha elaborat un guió de treball per als grups, el qual presenta Mn. Ramon Prat, i que és l'iter a seguir vers l'Assemblea Diocesana que celebrarem la diada de la Pentecosta. El Sr. Bisbe prega que la carta pastoral arribi al major nombre possible de grups, parròquies, moviments, agents de pastoral, etc.

Com a segon tema de l'ordre del dia, Mn. Daniel Turmo, presenta un projecte de reglament intern de la Cúria diocesana de Lleida, el qual li va ser encarregat pel Sr. Bisbe. Consta de 50 articles i vol ser una eina que ajudi al servei pastoral de la Diòcesi. L'article 4 palesa bé aquesta finalitat programàtica: «La Cúria diocesana és tota ella pastoral en les seves diverses seccions i forma amb el bisbe una sola cosa...». S'acorda donar termini fins al 18 d'octubre per presentar les esmenes, suggeriments i observacions que calguin.

El tercer tema que figura en l'ordre del dia és **els sagraments de la iniciació cristiana: preparació i celebració**. El Sr. Bisbe explica que el baptisme d'adults (de 14 anys endavant, edat canònica) ha de ser demanat pel propi interessat, amb un certificat del rector d'haver rebut la instrucció adequada. Hi haurà un registre de catecúmens, i es pensa en la instauració del catecumenat en la diòcesi, com han fet les altres diòcesis de Catalunya.

Com a últim tema hi ha les activitats diocesanes de l'Any Sacerdotal. Fonamentalment són les següents: recessos mensuals a càrrec del Sr. Bisbe; pelegrinatge diocesà a Ars, de preveres i laics; trobada sacerdotal a Barcelona, prevista en un principi per al 23 de gener de 2010.

Calendari litúrgic pastoral 2010

Preparat per Mn. Pere Farnés, Edicions STJ. Publicació molt coneguda que enguany arriba a la 36a edició, editat en català i castellà. Enguany, a més de les notes pastorals, va precedir d'una reflexió sobre el sentit actual de la litúrgia segons el Magisteri dels darrers papes. Aquesta publicació esdevé molt útil no únicament per als ministres de l'Església i per als religiosos, sinó també molt especialment també per als laics, cada dia més nombrosos, que s'incorporen a la pregària de les hores. El calendari explica detalladament com procedir i quins elements es prenen cada dia (segons siguin solemnitats, festes, memòries o feries). Ja es en llibrereries. Per a més informació: Edicions STJ, telèfon 934 185 576.

Agenda

Dilluns 2 de novembre.—A l'IREL, de les 7 a les 9.30 del vespre, Descuberta i acompanyament del procés de fe. Infants: amb P. Silvestre Falguera. Adults: amb P. Joan Pujol. Organitza la Delegació de Cateques i la de Joves, amb la col·laboració de l'IREL.

Divendres 6 de novembre.—Primer divendres de mes. L'Apostolat de la Divina Misericòrdia, a l'església del Pilar, de les 5.30 h a les 7.30 h de la tarda temps de pregària, amb Exposició del Santíssim, Rosari i Eucaristia.

Dissabte 7 de novembre.—De les 9.15 a les 12.30 h, a la seu de Càritas, II Trobada general de voluntaris. Es prega confirmació d'assistència trucant al tel. 973 283 081.

Dissabte 7 de novembre.—A la parròquia del Carme, a les 5 de la tarda, aproximació a la lectura de la Bíblia per a immigrants.

Dissabte 7 de novembre.—A la sala d'actes de Càritas Diocesana de Lleida, II Trobada General de voluntaris de Càritas Lleida 2009.

EL SETRILL

Hem d'ajudar Déu

Néixer és esdevenir criatures, i és la nostra primera vocació. Per a un creient, l'existència com a criatures consistirà en ser signes de l'Amor creador de Déu. No serà, doncs, això que donarà sentit a l'existència humana en aquest món? La fe en Déu creador fonamenta la nostra joia de viure. En els pitjors moments de la nostra vida, cadascú de nosaltres existeix per Déu.

Afirmar això, però, no vol pas dir que les nostres relacions amb Déu siguin de dependència, con si fos un poder tutelar, Aquell que ajuda, que ho arregla tot, que cura, que salva... Moltes persones pensen així. Tanmateix, una veu m'ha impressionat molt, fa ja alguns anys: Etty

Hillesum, una jove jueva morta a Auschwitz, el novembre de 1943, als 29 anys. En el seu diari escrivia:

«Et vaig a prometre una cosa, mon Déu, encara que sigui una fotesa: Vaig a ajudar-te, mon Déu, per a que no t'apaguis en mi... Una cosa em sembla molt clara: no ets tu qui ens pot ajudar, sinó nosaltres qui podem ajudar-te, i, fent-ho, ens ajudarem a nosaltres mateixos...». És la inversió del diàleg amb Déu: A un Déu poderós i a qui nosaltres li demanem tot, heus aquí un Déu vulnerable, a qui la Etty vol ajudar, a fi que la seva memòria no s'apagui en nosaltres, en la humanitat, en el món.

Crec que aquesta visió de la Creació i de Déu pot canviar molt la nostra espiritualitat. No ens hem de considerar els eters mendicants o els humils esclaus davant Aquell que és el poder suprem, sinó que hem de fer-nos càrrec d'Ell, sentir-nos responsables, fer-lo existir per a que nosaltres també puguem existir. És el final d'unes relacions «comercials» («tu em dones, jo et dono»), i l'alba radiant d'un Déu de presència, més valuosa que totes les altres presències. Qui és Déu per estimar-nos així?

Josep Alexandre Baró
Director del Departament de Mitjans de Comunicació Social del bisbat de Lleida